

Самочувствието на българина идва със знанието - България вчера, днес и утре

Автор: *акад. Асен Богданов,*

От края на 20 век и началото на настоящия 21 век човечеството е обхванато от страх пред бъдещето. Изследователите разкриват, че то може да загине не само от изчерпване на природните ресурси и загубата на контрол над ядрените оръжия, но и от психологическата претовареност на личността, от непрекъснатите промени в природата, обществото, икономиката. Психологическите ресурси на човека са с ограничени възможности. Пред всеки човек възникват 3 главни въпроса, а именно:

1. Какво съм длъжен да знам?
2. Как трябва да постъпвам?
3. На какво мога да се надявам?

Правилните отговори на тези въпроси човек сам трудно може да даде. Единствената опора тук са научните знания.

Те, обаче, се развиват все по-ускорено, въпреки че са консервативни и протичат еволюционно. Но самосъзнанието идва със знанието. А то се базира на минало, насочено към бъдеще, което зависи от настоящето. Как протича този процес у нас?

МИНАЛОТО

Учени от Англия, Франция, Италия, Унгария, Русия и политици като Шарл де Гол, Митеран и др., които не могат да бъдат пристрастни към България оценяват, че несломимият български дух е резултат на българския език, българската писменост и българската култура, опазени и съхранени през вековете. И нещо повече, те са станали люлка и на европейската култура и цивилизация. Това е доказателство, че този дух е изграждан от самочувствие, формирано от знания и с него българите са придобивали своя несломим дух. И с него те не само са отстоявали своите земи от различни нашественици, но са ги и разширявали, без да проливат дори капка кръв. Така цар Симеон е завладял Европа. И България се е простирила от Балтийско море до Тихия океан и от Северния до Индийския океан.

Преди Средновековието в света е имало 21 цивилизации. И една от тях е била Българската.

Нещо повече, въпреки че българите са били 2 века под византийско робство и 5 века под турско робство, те никога не са били роби. Самосъзнанието им се е поддържало от усвояването и употребата на български език, българска писменост и съхраняване на българската култура и традиции чрез образованието, широкото просвещение и вярата, със съдействието на българската църква. А силата на мисълта, кодирана в библията, е поддържала вярата.

Б Ъ Д Е Щ Е Т О

Заливат ни песимистични прогнози. Дори чуждестранни източници заявяват, че България няма да я има, а българската нация ще изчезне. Източно-православното християнство ще бъде заменено с исляма.

Черни са и прогнозите на немалко български изследователи. Те смятат, че броят на новородените циганчета, турчета и други етноси, вече се изравняват с броя на етническите българчета. На тази основа след 15-20г. те вече ще са пълнолетни, ще придобият правото да избират и да бъдат избирани. Предупреждават, че този факт ще даде преимущество на чужди култури, традиции, език и вяра и българският дух ще бъде сломен.

Н А С Т О Я Щ Е Т О

Нямаме собствена военна доктрина. Натрапват ни модернизация на армията, колкото и малка да е тя, да бъде със скъпа американска техника, за да отговаря на въоръжението на НАТО, без да отчитат нашите финансови възможности, ниското социално равнище на нацията ни, целенасоченото влошаване качеството на образованието, което намалява възможността армията да използва сложно въоръжение.

Американските военни бази се увеличават, при това безплатно. Страната ни се готви за война с Русия, без да се отчита българската народопсихология, историческите връзки и общите славянски корени в езика, писмеността, православната вяра и общите културни ценности. И това, че ние сме дали на Русия и другите славянски народи - езика, писмеността, православната вяра и култура.

България няма дългосрочна програма, цели, стратегии и тактики, т.е. политика на научно-техническо развитие, да не говорим за социално-икономическа политика.

У нас настъпват бедността, насилието, разединението, масовото опростачване. Цяло поколение лошо владее българския език и литература, не знае българската история и българската география.

В българските университети вече цели курсове по избрани специалности се водят не само за чужденци, а и за българи на английски език, докато преди в първи курс те изучаваха български език, българска история и българска география. Те се запознаваха с българската народопсихология и чак тогава преминаваха към същността на своето обучение. Да не говорим за магистратури и докторантури. Те изцяло се водят на английски език. Така се получава и парадокса да се защитават пред научни съвети, в които единици знаят английски език.

Децата от предучилищно образование започват да изучават английски език, без да знаят български език и литература. Паралелно започва обучението по информатика, с компютри, където водещият език е английският, а българският език е на второ място. Това в много други държави е недопустимо. Нещо повече, софтуерът не е преведен на български, а се поднася на английски език. На децата се внушава, че първостепенен е английският език, а българският е второстепенен-второ качество. Ето защо, изучаването му те считат за ненужно. А в много страни в света английският започва да се изучава в пети клас, след като са усвоени основите на родния език, на родната история и география. Не случайно и по улиците на българската столица 99 % от надписите на институции и дори магазини са на английски език.

При това образованието се откъсва от възпитанието. Не случайно сега МОН разработва самостоятелна стратегия за възпитанието, т.е. изкуствено образованието се разглежда без възпитанието, а те са неделими съгласно педагогическата наука.

Патриотическото образование се замества от общо интер-мултикултурно образование. В началното училище вече няма „История на България“ и „Родинознание“. Те са заменени вече с „Човек и общество“ и „Свят и личност“. Дори Левски и Ботев, Раковски, Каравелов, Бенковски не се споменават. Няма ги „История славянобългарска“ и „Записки по българските въстания“. Не се изучава „Родна реч“ на Вазов и още, и още. Така българите соросоиди, чрез така наречения мултикултурализъм на американския милиардер Сорос, роден в Унгария, човек-евреин по произход и финансиране от чужди неправителствени фондации, целенасочено принизяват ролята и качеството на българското образование. И това се нарича модернизация на българската система на образование. Нещо, което Франция и Германия например, не правят и отричат. А такъв е ефектът и от турските сериали, които заляха българските телевизии.

Така се осъществява процесуален тероризъм, т.е. процес на изтриване на българската идентичност. Той се съпровожда и от индийски сериали, американски филми и формати като „Биг брадър“. Насърчават се проституцията, насилието, агресивността. Православната религия се омаловажава, като се налагат чужди празници и традиции – вместо „Трифон-Зарезан“ – „Св. Валентин“, вместо „Ден на народните будители“ – „Вси светии“ и т.н. Църкви се рушат, свещеници и калугери живеят в нищета, а държавата нехае. В същото това време, за последните 20 г., са построени нови 500 джамии. На тях се разрешава да получават целеви помощи, дори се изпращат проповедници на исляма, на които се изплащат възнаграждения от чужди страни.

И З Х О Д Ъ Т

Ние, представителите на българската интелигенция: научна, образователна, културна, военна, религиозна трябва да се обединим около националните интереси, да се отърсим от партийните пристрастия, за да съхраним нашето Отечество. Така се зароди и вече е факт движението „Единение“. България се нуждае от нас и ние трябва да ѝ помогнем. Същевременно следва да се обърнем към Европа. Тя трябва да стане „Европа на Отечествата“, каквато бе идеята на генерал Шарл де Гол. Но, Европа ще ни уважава, ако ние самите се уважаваме, ако младите хора в България и останалите държави изучават и помнят своята история, именитите свои предци, ако съхраним своето самочувствие и патриотизъм.

Трябва да помним миналото. Моравската мисия на Св. Св. Кирил и Методий през 863 г. е дипломатически ход на нашия Цар Борис първи. Решението за нея се взема именно когато се осъществява покръстването и присъединяването на България към Християнския свят от Св. Цар Борис Първи – Покръстител. Тогава Св. Св. Кирил и Методий са готови не само с гражданската кирилица – основния работен графичен вариант на българската азбука, но и с богослужебната глаголица, на която са преведени главните свещени книги. Така се въвежда и българската писменост и богослужението се осъществява на български език.

ЮНЕСКО обяви в календара си за 2013 г. честването на 1150-годишнината от Моравската мисия на Св. Св. Кирил и Методий, но българските управници преднамерено подминаха този факт.

Нещо повече, на 15 февруари 2019 г. се навършват 1150 г. от смъртта на Константин Философ – Св. Кирил, но и това също преминава тихомълком.

България се нуждае от дългосрочна научно-техническа, образователна и културна политика с хоризонт 21 век и насоки за преход от 2000 в 3000 година. Която и партия да дойде на власт, да се задължи да изпълнява тази политика .

Тази политика според колеги, учени от България и други държави, следва да акцентира върху основни принципни постановки:

1. Образованието е еволюционен процес. В съвременния етап на научно-техническата революция този процес се развива ускорено. Така се налага изпреварващото образование. То прогнозира, предотвратява или ограничава щетите от бъдещи катаклизми, катастрофи, кризи в природата, обществото и икономиката. По този начин гарантира устойчиво развитие с хоризонт 30 – 50 години напред. Учебните заведения, в които се образоват български граждани да ги подготвят да работят и живеят в едно постоянно променящо се общество.
2. Ноосферният завой в образованието налага то да премине от традиционно/класическо/, през електронно и да формира интелигентно/умно/ образование. По този начин се създава умна дом, умна администрация, умна икономика, умна външна и вътрешна сигурност. Тази политика да има ориентация към бъдещето, а то изисква интеграция на хуманитарните и естествено-научните знания и формиране на научен мироглед.
3. Изучаване на комплекса от глобални проблеми на развитие на цивилизацията. При това не обучаващите се отиват в учебното заведение, а то достига до всеки човек – в неговия дом, месторабота, селище.
4. Въвеждат се нови методи за обучение. Не запаметяване, защото паметта на човек е ограничена, а се използва мисловно обучение: решаване на задачи, изследвания, разработка на проекти и др. Така човек сам достига до необходимите му знания, които трансформира в иновации и използва в цялостната си дейност.
5. Прагматична ориентация на образованието: реализация на концепции на развиващо се образование с хуманна и хуманитарна ориентация на образованието и възпитанието; гъвкаво проблемно обучение с използване на креативни информационни технологии.
6. Недостатъчна достъпност до качествено образование: развитие на системите на откритото образование, на основата на информационно-комуникационните технологии, интеграция на науката и образованието, дистанционно обучение, дуално и екстернатно образование и повишаване на квалификацията и образованието на възрастни.
7. Образованието да формира по-високо самосъзнание, т.е. съзнание, което да определя битието, а не както досега, да робува на тезата, че битието определя съзнанието.

8. В българската образователна политика следва приоритетно да е ролята на българския език и литература, на българската история и българската география. Всички населяващи българската територия следва да усвояват тези предмети, за да могат да придобиват българско гражданство.

9. Иновациите в съдържанието, методологията и управлението на учебните заведения решително следва да подобряват качеството на образованието.

10. Образованието се издига до равнище на доминираща ценност. И тази ценност следва да се представя като пресичащи се кръгове: култура на общуване, култура на мислене, култура на разбиране и култура на действие.

11. Нито едно селище не трябва да остава без достъп до учебно заведение. На тази основа нито един човек не бива да остава вън от образованието през целия живот.

12. Съдържанието на образованието да се разглежда в крайна сметка като проекция на личността върху оптимално функциониране на обществото. Личността се явява в ролята на субект и обект на образованието. Тя е негов фактор и следствие. Тези две роли на личността са важни доминанти в научно-техническата и образователната политика. Учебните планове и програми по всеки предмет следва да разкриват широки перспективи за реално осъществяване на образованието.

13. Индивидуалните учебни планове и програми следва да се разработват в диалог между обучаващ, психолог и обучаем, за да отразяват държавните изисквания, основани на процесуалните стандарти, специализацията на учебното заведение и вътрешния потенциал и мотивация на обучаващия се индивид. Във всички случаи учебните програми трябва да включват учебните дисциплини като аксеология, херменевтика, етнология, естетика, етика и др.

14. Стратегическата програма за развитие на образование отрича архаичната интерпретация в дихотомията „образование – възпитание“. Това е единен учебно – възпитателен процес. Образование без възпитание е немислимо! Възпитание без образование е невъзможно! Всички страни, сфери и области на възпитанието трябва да бъдат включени в учебния план. Това е необходимо, защото касае естетическото и нравствено възпитание, както и гражданското, трудово, политическо и религиозно възпитание.

15. Дейностният характер на образованието осигурява формиране на навици и привички, поведенчески стереотипи полезни за определени видове работа. Изградените в процеса на образованието морално-волеви качества ни помагат

да се отнасят отговорно към теоретическите и практически знания и пълноценното им използване в живота в т.ч. и в свободното време на всеки.

16. Всичко това изисква фундаментализация на образованието, неговата информатизация, хуманизация, хуманитаризация и съчетаване на компетентностния и креативния подходи.

17. Новата философия на образованието налага нов етап във фундаментализацията, а именно ориентация към бъдещето, интеграция на хуманитарните и естествените научни знания, формиране на цялостно научно свето разбиране. Необходима е и глобализация на образованието: изучаване на комплекса от глобални проблеми за по-нататъшно развитие на цивилизацията.

18. Същевременно е необходима и прагматична ориентация на образованието. Това означава създаване и реализация на различни концепции за развиващото се образование: хуманистична ориентация на неразривното образование и възпитание, гъвкаво проблемно обучение, използване на креативни информационни технологии.

19. Необходимо е развитие на системата на откритото образование на основата на информационно-комуникационните технологии: все по-тясна интеграция на науката, образованието и културата, разширяване възможностите за дистанционно обучение и повишаване на квалификацията и развитие на системата за образование на възрастните в т.ч. и на пенсионерите.

20. Диверсификацията в образованието следва да бъде насърчавана по вертикала и по хоризонтала – да позволява придобиване на две и повече професии или две и повече специалности от едно или две средни и висши учебни заведения.

Трябва да се поощрява изпреварващото обучение на талантиливи и трудолюбиви млади хора от различни възрасти, на които трябва да се предостави възможност за ускорено завършване на определена образователна степен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Българските учени сме в състояние да възродим българското образование, така че да осигурим човешки ресурс, който да съхрани българската нация и тя да пренесе българската писменост и култура не само през настоящия век, а и от 2000 в 3000 г.